

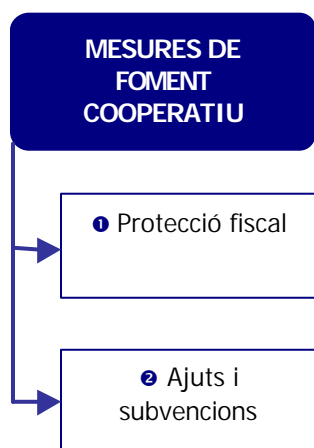
Mòdul

4

Aproximació a les cooperatives de treball

**MESURES DE
FOMENT
COOPERATIU**

MÒDUL IV: TAULA DE CONTINGUTS

INTRODUCCIÓ

MESURES DE FOMENT COOPERATIU

Criteris normatius generals	1
La cooperació entre cooperatives com a eina de foment cooperatiu	1

UNITAT 1

REGIM FISCAL DE LES COOPERATIVES

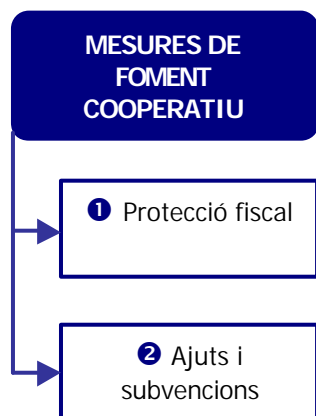
La Llei 20/90	2
L'IVA a les cooperatives d'iniciativa social	4

UNITAT 2

AJUTS I SUBVENCIONS

Ajuts per a la promoció	6
La capitalització de l'atur	7

Mòdul IV. MESURES DE FOMENT COOPERATIU

1. Criteris normatius generals

La Constitució espanyola estableix expressament que ***els poders públics promouran les cooperatives amb una legislació adequada.***

L'Estatut d'autonomia de Catalunya atorga a la Generalitat de Catalunya competència exclusiva en matèria de cooperatives i estableix que la Generalitat promourà les cooperatives a través d'una legislació adequada, d'acord amb la Constitució.

La promoció de les cooperatives per part de l'administració pública té lloc a través de tres instruments: una legislació adequada, un marc fiscal incentivador i diferents línies d'ajuts i subvencions.

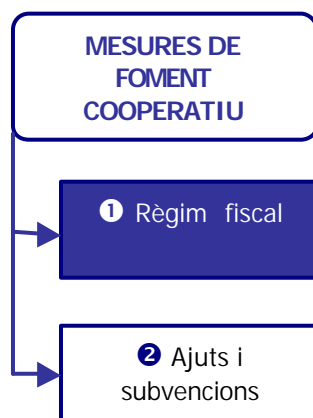
La Llei de cooperatives de Catalunya estableix els objectius de la política de foment de les cooperatives: promoure la inversió empresarial cooperativa, crear ocupació de treball associat, millorar la formació professional, cooperativa i de gestió de socis i sòcies, donar suport a l'associacionisme cooperatiu i afavorir la cooperació econòmica entre cooperatives.

2. La cooperació entre cooperatives com a eina de foment cooperatiu

Les cooperatives intenten assolir el seu màxim potencial mantenint forts vincles de col·laboració socioeconòmica les unes amb les altres i promovent estructures representatives que, com la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, tenen entre els seus objectius els següents, que es desenvolupen a través de plans de treball aprovats per l'assemblea general:

- Fomentar la creació de cooperatives.
- Contribuir a la consolidació d'un teixit cooperatiu sòlid econòmicament i socialment.
- Donar a conèixer la singularitat de les empreses cooperatives: equitat, democràcia, utilitat social, autogestió i intercooperació.
- Potenciar i donar suport als processos que incorporen els valors de la democràcia i l'autogestió a l'empresa cooperativa.
- Projectar una imatge global positiva del cooperativisme de treball.
- Facilitar espais d'informació i comunicació que permetin posar les bases per avançar en projectes d'intercooperació socioeconòmica.

Unitat didàctica 1. Règim fiscal de les cooperatives

1. La Llei 20/90

El règim fiscal de les cooperatives s'estableix a la Llei de l'Estat 20/1990.

Les cooperatives tenen les mateixes obligacions tributàries i **poden gaudir del beneficis fiscals establerts amb caràcter general per a totes les empreses**. A més, gaudeixen d'un marc fiscal propi que ha de servir per fomentar la seva activitat.

1. Beneficis fiscals de les cooperatives

Les cooperatives poden aplicar els següents beneficis fiscals de manera automàtica, sempre que no es trobin en cap dels supòsits que minoren o fins i tot determinen l'exclusió del règim de protecció fiscal.

Les cooperatives de treball podran trobar-se en tres situacions fiscals:

Categoria	Condicions
Especialment protegides	Quan compleixen tots els requisits legals per tenir-ne la condició.
Protegides	Quan no compleixen els requisits legals per considerar-se especialment protegides però no es troben en cap causa d'exclusió total del règim de protecció fiscal.
Sense protecció fiscal	Quan es troben afectades per alguna de les causes d'exclusió total del règim de protecció fiscal.

En els comptes anuals aprovats per l'assemblea general, la cooperativa ha d'informar sobre el compliment de totes les condicions que permetin tenir la protecció aplicada o les causes que han donat lloc a la pèrdua de protecció fiscal.

Els beneficis fiscals establerts per a la Llei 20/90 són els següents:

1.- Impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats: exempció total en les operacions següents:

- Constitució, ampliació de capital, fusió i escissió.
 - Constitució i cancel·lació de préstecs.
 - Adquisicions de béns i drets vinculats al compliment del que estableix l'objecte social.
- Aquest benefici és propi de les cooperatives de treball especialment protegides**, que són les cooperatives de treball que compleixen els requisits que s'enumeren més endavant, en cas contrari només s'aplica aquest benefici a les adquisicions que tenen com a destinació el Fons d'educació i promoció per complir les finalitats d'aquest.

2. Impost sobre societats. S'apliquen els tipus impositius següents:

- a) A la base positiva o negativa, corresponent als resultats cooperatius: el tipus del 20%.
- b) Llibertat d'amortització dels elements d'actiu fix nous amortitzables adquirits en el termini de tres anys des de la inscripció de la cooperativa en el Registre.
- c) A la quota íntegra, una reducció del 50%. **Aquest benefici és propi de les cooperatives de treball especialment protegides.**

3. Impost sobre activitats econòmiques

Les cooperatives tenen una bonificació permanent del 95% de la quota de l'IAE i els seus recàrrecs. L'alta de l'activitat econòmica obligatòria per totes les persones físiques o jurídiques que duen a terme activitat econòmica, magrat que les que tenen una facturació anual inferior d'un milió d'euros estan exemptes del pagament de l'impost.

II. Condicions de les cooperatives de treball per ser considerades especialment protegides

Les cooperatives de treball es consideren **especialment protegides** i poden aplicar tots els beneficis fiscals esmentats, **sempre que compleixin totes les condicions següents, que poden ser comprovades per l'Agència Tributària:**

Element	Condicions
Limitació de retribucions	El conjunt de les retribucions dels socis no pot superar el 200% de la mitjana de retribucions que en el mateix sector d'activitat haguessin percebut com a treballadors per compte aliè.
Treballadors amb contracte indefinit	El nombre de treballadors no socis amb contracte indefinit no pot ser superior al 10% del total de socis. Si el nombre de socis és inferior a deu, es pot contractar amb caràcter indefinit un treballador assalariat. Per al càlcul no s'han de tenir en compte aquells treballadors assalariats que una cooperativa hagi de contractar per temps indefinit a causa de subrogació legal.
Treballadors no indefinits	El nombre d'hores l'any dels treballadors amb contracte no indefinit no pot superar el 20% de les realitzades pels socis. Per al càlcul no s'han de tenir en compte els contractats en pràctiques, en formació, o mitjançant qualsevol altra modalitat de contractació establerta per a la inserció laboral de joves. Tampoc no es tenen en compte els socis en situació de suspensió o excedència ni els treballadors que els substitueixin.

La cooperativa perd la condició **d'especialment protegida** en el moment en què no compleix qualsevol dels requisits esmentats a les anteriors lletres a), b) i c).

Les cooperatives de treball que perden la condició d'especialment protegides **poden seguir aplicant els beneficis fiscals esmentats a l'apartat I, excepte els assenyalats com a propis de la condició d'especialment protegides**, sempre que no es trobin en cap dels supòsits de pèrdua total de la protecció fiscal.

III. Pèrdua total de protecció fiscal

Les cooperatives de treball **perden** tots els beneficis fiscals establerts a la Llei 20/90 en el moment en què es troben en qualsevol de les circumstàncies següents, que poden **ser comprovades en qualsevol moment** per l'Agència Tributària:

- a) No dotar el Fons de reserva obligatori o el Fons d'educació i promoció com estableix la Llei de cooperatives.
- b) Repartir-se entre els socis els Fons de reserva que tinguin el caràcter d'irrepartibles, durant la vida de la societat, o l'actiu sobrant en el moment de la seva liquidació.
- c) Aplicar quantitats del Fons d'educació i promoció a finalitats diferents de les legals.
- d) Incomplir les normes legals sobre la destinació del resultat de la regularització del balanç de la cooperativa o de l'actualització de les aportacions al capital social.
- e) Retribuir les aportacions dels socis amb interessos superiors als establerts per la llei.
- f) Pagar retorns cooperatius en proporció a altres factors diferents del treball aportat.
- g) No imputar les pèrdues de l'exercici o imputar-les de manera diferent al que estableix la Llei de cooperatives o els estatuts socials.
- h) Participació de la cooperativa, sense permís del Ministeri d'Economia i Hisenda, en quantia superior al 10%, en el capital social d'entitats no cooperatives, o del 40% si aquestes entitats realitzen activitats relacionades amb la pròpia de la cooperativa.
- i) Superar els límits a la contractació de treballadors no socis, així com l'incompliment de les normes legals sobre comptabilitat separada d'aquestes operacions amb tercers no socis, o no destinar l'excedent que produeixen al Fons de reserva obligatori en els termes legalment establerts. Cap cooperativa no pot realitzar un volum d'operacions amb tercers superior al 50 per cent del total de les de la cooperativa sense perdre la condició de protegida.
- j) L'existència d'un nombre de socis inferior a tres, o la reducció del capital social per sota del mínim establert a la cooperativa, sense que en els dos casos es restableixin els mínims en un termini de sis mesos.
- k) La paralització de l'activitat cooperativitzada o la inactivitat dels òrgans socials durant dos anys sense causa justificada.
- l) No realitzar l'auditoria externa quan sigui legalment necessària.

Algunes de les accions o omissions tipificades a les anteriors lletres a) a l), poden tenir la condició de **faltes sancionables** d'acord amb la Llei de cooperatives.

2. L'IVA a les cooperatives d'iniciativa social

I. Exempció per a establiments privats de caràcter social

Segons l'article 20.1 8è de la Llei 37/1992 no estan subjectes a IVA les activitats següents, quan són realitzades per establiments privats de caràcter social:

- a) Protecció de la infància i la joventut: rehabilitació i formació d'infants i joves, assistència a lactants, custòdia i atenció d'infants menors de sis anys, realització de cursos, excursions, campaments o viatges infantils i juvenils, i altres d'anàlogues prestades en favor de persones menors de 25 anys.
- b) Assistència a la tercera edat.
- c) Educació especial i assistència de persones discapacitades.
- d) Assistència a refugiats, asilats.
- e) Assistència a transeünts.
- f) Assistència a persones amb càrregues familiars no compartides.
- g) Assistència a exreclusos.
- h) Reinserció social i prevenció de la delinqüència.
- i) Assistència a alcohòlics i toxicòmans.
- j) Cooperació per al desenvolupament.

L'exempció inclou, a més, la prestació dels serveis d'alimentació, allotjament o transport accessoris dels anteriors, prestats per aquests establiments amb mitjans propis o aliens.

II. Consideració d'entitat o establiment de caràcter social

Per tal de gaudir de l'exempció d'IVA **en les activitats esmentades**, les cooperatives d'iniciativa social han reunir les característiques següents, que són pràcticament les mateixes que la Llei de cooperatives estableix per ser considerada cooperativa d'iniciativa social, i que han de figurar en els estatuts socials:

- a) No tenir ànim lucratiu i destinar els excedents al desenvolupament d'activitats exemptes de la mateixa naturalesa.
- b) ***Els càrrecs de president o representant legal són gratuïts, i no han de tenir interès en el resultat econòmic de l'explotació per ells mateixos o a través de persona interposada.*** És recomanable introduir aquest criteri en els estatuts socials, juntament amb la resta de criteris que configuren la cooperativa d'iniciativa social com a entitat sense ànim lucratiu.

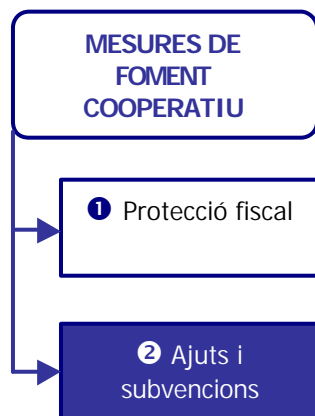
III. Abast de l'exempció

L'exempció només abasta les activitats previstes per la llei de l'IVA. No totes les activitats pròpies de les cooperatives d'iniciativa social estan emparades per l'exempció de l'IVA de manera que una cooperativa d'iniciativa social pot realitzar activitats subjectes a IVA i activitats exemptes d'IVA.

En tot cas, l'exempció per les activitats esmentades a l'apartat I anterior no és automàtica, **cal sol·licitar prèviament a l'Agència Tributària** el reconeixement de la condició d'entitat de caràcter social, i queda subjecte al manteniment dels requisits per tenir aquesta condició, que poden ser comprovats per l'Agència Tributària en qualsevol moment.

Altres activitats que duen a terme les cooperatives d'iniciativa social també estan exemptes d'IVA de manera automàtica, sense sol·licitud prèvia i sense tenir la condició d'entitat de caràcter social. Així, estan exemptes, quan són realitzades per entitats privades docents o educatives autoritzades, siguin de caràcter social o no: l'educació de la infància i la joventut, la guarda i custòdia de nens, l'ensenyament escolar, universitari i de postgraduats, l'ensenyament d'idiomes i la formació i el reciclatge professionals.

Unitat didàctica 2. Ajuts i subvencions

1. Ajuts a la promoció de les cooperatives

I. Accés general de les cooperatives

Les cooperatives han de poder accedir **a totes les vies d'ajut i subvenció establertes amb caràcter general per promoure l'activitat econòmica**, com també a tots els ajuts, subvencions i beneficis genèrics establerts per al **foment de l'ocupació**.

II. Ajuts específics per a cooperatives

La Generalitat de Catalunya té establertes línies d'ajut **específiques** per a les cooperatives (i per a les societats laborals). **Es poden sol·licitar a partir del moment en què es publiqui la convocatòria anual en el DOGC**.

Els ajuts específics següents són els que es consideren més idonis d'entre els existents, per afavorir **l'entrada en funcionament de nous projectes cooperatius**:

Denominació	Acció subvencionada
Incorporació de socis	Incorporació de desocupats com a socis de cooperatives. La subvenció durant el 2003 va ser de 3.005,06 per soci incorporat, i fins a 9.015,18 euros cas que el soci fos una persona disminuïda.
Assistència tècnica	a) Contractació de directors o gerents, b) realització d'estudis de viabilitat, organització, comercialització o altres d'anàlegs, c) assessorament en les diverses àrees de gestió empresarial que afectin la viabilitat de l'empresa. Generalment pot cobrir fins al 50% del cost de l'acció.
Inversions en actius fixos	Subvenció parcial de les inversions en actius fixos que realitzin les cooperatives de nova constitució.
Tecnologies d'informació i comunicació	Subvenció parcial del cost de les inversions realitzades per la cooperativa en Internet o en eines telemàtiques d'informació i comunicació.

III. Les cooperatives com a empreses I+O

Poden ser qualificades com a empreses I+O (Innovació i Ocupació) els projectes empresarials cooperatius quan:

- La Generalitat de Catalunya o una corporació local donin suport al projecte i **aquest tingui viabilitat tècnica, econòmica i financera**. S'entén que la Generalitat de

Catalunya hi ha donat suport, entre d'altres possibilitats, quan el pla d'empresa ha comptat amb l'assessorament del Servei Autoempresa.

- La plantilla prevista en constituir-se l'empresa no sigui superior a 25 persones, i l'activitat que es vol realitzar estigui relacionada amb activitats econòmiques emergents o que, dins d'una activitat tradicional a la zona, cobreixi necessitats no satisfetes.

Les cooperatives qualificades com a I+O tenen dret a rebre les subvencions següents:

Denominació	Accions I+O subvencionades
Subvenció financera	Reducció fins a tres punts del tipus d'interès que la cooperativa mantingui amb l'entitat financera que li ha concedit els préstecs sol·licitats per realitzar les inversions necessàries per engegar l'empresa
Suport a la funció gerencial	Comprèn les accions següents: a) Tutoria: acompanyament tècnic realitzat per un professional aliè a l'empresa durant un temps determinat. b) Formació: cursos que els promotors poden rebre per millorar la seva capacitat gerencial. c) Realització d'estudis i informes sobre l'activitat, per tal de millorar la presa de decisions. La subvenció pot arribar al 75% del cost de les accions esmentades.
Contractació de tècnics i gerents	Es pot subvencionar el 50% del cost corresponent a un any.
Incorporació de socis	Subvenció per cada aturat que s'incorpori com a soci. L'any 2003 va ser de 4.808,10 euros.

Totes aquestes subvencions tindran un increment del 10% quan el nou projecte empresarial es dugui a terme en els àmbits següents, **anomenats nous filons d'ocupació**, perquè sorgeixen com a espais de possible activitat socioeconòmica conseqüència de canvis que tenen lloc en l'estructura familiar, econòmica i social:

Protecció i manteniment de zones naturals, gestió de residus, tractament d'aigües i sanejament de zones contaminades, implantació d'energies alternatives, promoció del turisme rural i cultural, vigilància i seguretat, transports col·lectius locals, desenvolupament cultural local, noves tecnologies de la informació i la comunicació, cura de nens, persones incapacitades i gent gran, serveis a domicili i assistència a joves amb dificultats.

2. La capitalització de l'atur

La Llei de l'Estat 42/2002 estableix la possibilitat de pagar la prestació per atur d'una sola vegada als beneficiaris de prestacions que vulguin incorporar-se com a socis treballadors a cooperatives de treball amb què no hagin mantingut un vincle contractual previ superior a dotze mesos, o també quan vulguin constituir-les.

L'abonament de la prestació es realitzarà per l'import que correspongui a l'aportació obligatòria necessària per accedir a la condició de soci. Si no s'obté la prestació pel seu

import total perquè la quantitat de l'aportació obligatòria fos inferior a la prestació que correspon al beneficiari, l'entitat gestora podrà abonar-li la diferència, prèvia sol·licitud, per tal de subvencionar la seva cotització a la seguretat social.

**Aquest document ha estat elaborat per Xavier Gallofré i Miralles
per encàrrec de la Federació de cooperatives de Treball de Catalunya
Barcelona, desembre de 2003**

**Cooperatives de Treball
de Catalunya**

Pg. de Gràcia, 6, 2n 2a, 08007 Barcelona

tel. 93 318 81 62

federacio@cooperativest treball.coop

www.cooperativest treball.coop